

حقوق مالی کودکان حاصل از اهدای جنین و رحم جایگزین

www.ketab.ir

زهرا محمودی

سرشناسه	محمودی، زهرا، ۱۳۷۰-
عنوان و نام پدیدآور	حقوق مالی کودکان حاصل از اهدای جنین و رحم جایگزین/ زهرا محمودی.
مشخصات نشر	تهران: انتشارات حانون، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	۱۲۶ ص.
شابک	978-622-300-604-3
وضعیت فهرست نویسی	فبا
یادداشت	کتابنامه: ص. [۱۲۳] - ۱۲۶.
موضوع	تلقیح مصنوعی انسان (فقه) Artificial insemination, Human (Islamic law) تلقیح مصنوعی انسان -- قوانین و مقررات -- ایران Artificial insemination, Human -- Law and legislation -- Iran حقوق کودک (فقه) Children's rights (Islamic law) حقوق کودک -- ایران Children's rights -- Iran
رده بندی کنگره	۸/ ۶/BP۱۹۸:
رده بندی دیویی	۳۷۹/۲۹۷:
شماره کتابشناسی مای	۹۹۶۷۰۷۹:

حقوق مالی کودکان حاصل از اهدای جنین و رحم جایگزین

ناشر: انتشارات حانون

نویسنده: زهرا محمودی

صحافی: حانون

طراح جلد: کوثر شیری

شابک: ۳-۶۰۴-۳۰۰-۶۲۲-۹۷۸

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۵۰۰۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

۷		مقدمه
۱۱		فصل اول: کلیات
۱۳		مقدمه
۱۶		اهمیت موضوع
۱۸		تاریخچه موضوع
۱۹		فصل دوم: تلقیح مصنوعی
۲۲		مبحث اول: مفاهیم و تعاریف
۲۲		گفتار اول - تعریف عرفی
۲۲		گفتار دوم: تعریف حقوقی
۲۳		گفتار سوم - تعریف فقهی
۲۳		گفتار پنجم - تعریف پزشکی
۲۳		مبحث دوم: مشروعیت تلقیح مصنوعی
۲۳		گفتار اول - فقه امامیه
۲۶		گفتار دوم - حقوق ایران
۲۹		فصل سوم: اهدای جنین
۳۱		مبحث اول: مفهوم جنین
۳۱		گفتار اول - معنای لغوی
۳۲		گفتار دوم - مفهوم طبّی
۳۲		گفتار سوم - مفهوم فقهی - حقوقی
۳۴		مبحث دوم: مشروعیت اهدای جنین
۳۴		گفتار اول - فقه امامیه
۳۹		گفتار دوم - مبانی حقوقی و قانونی
۴۱		فصل چهارم: رحم جایگزین
۴۳		مبحث اول: رحم جایگزین
۴۳		گفتار اول - مفهوم رحم جایگزین
۴۴		مبحث دوم: مشروعیت رحم جایگزین
۴۴		گفتار اول - فقه امامیه
۴۵		گفتار دوم - مبانی حقوقی

۴۶	مبحث سوم: انواع روش های رحم جایگزین
۴۶	گفتار اول - جانشینی سنتی
۴۷	گفتار دوم - جانشینی در بارداری
۵۱	فصل پنجم: حقوق مالی کودک
۵۴	مبحث اول: حقوق مالی
۵۵	گفتار اول - دیدگاه فقهی
۵۶	گفتار دوم - دیدگاه حقوقی
۵۹	مبحث دوم: مفهوم کودک
۵۹	گفتار اول - معنای لغوی
۶۰	گفتار دوم - معنای فقهی
۶۶	گفتار سوم - معنای حقوقی
۷۵	مبحث سوم: نفقه
۷۵	گفتار اول - تعریف نفقه
۷۵	گفتار دوم - فقه امامیه
۷۶	گفتار سوم - حقوق ایران
۸۳	مبحث چهارم: نسب و نفقه
۸۳	گفتار اول - فقه امامیه
۹۰	گفتار دوم - حقوق ایران
۹۹	مبحث پنجم: مقدار نفقه
۱۰۰	گفتار اول - فقه امامیه
۱۰۱	گفتار دوم - حقوق ایران
۱۰۲	مبحث ششم: ضمانت اجرا عدم پرداخت نفقه
۱۰۲	گفتار اول - فقه امامیه
۱۰۲	گفتار دوم - حقوق ایران
۱۰۳	مبحث هفتم: اداره اموال
۱۰۳	گفتار اول: اداره اموال: حق یا تکلیف؟
۱۰۵	مبحث هشتم: ارث
۱۰۵	گفتار اول: توارث در اهدای جنین
۱۰۷	گفتار دوم - توارث در حالت جایگزین رحمی
۱۱۵	فصل ششم: نتایج و پیشنهادات
۱۲۳	فهرست منابع

مقدمه

زندگی در محیط خانواده نخستین گروهی است که کودک با ایشان در تعامل است. کودک در خانواده، از حقوقی برخوردار است که توجه بدان را شارع مقدس تأکید کرده است. برخی از این حقوق، حقوق مالی و برخی حقوق، عاطفی و برخی حقوق تربیتی است.

جست و جو در احکام مالی اسلام، مانند، نفقه، ارث، دیات و... نشان می دهد که از دید شارع مقدس، تفاوتی میان کودکان و بزرگسالان در احکام مالی نیست؛ چرا که میان فقیر و غنی در میزان ارث تفاوتی نیست یا در میزان نفقه میان کودکان تفاوتی نیست؛ تفاوت در منزلت اجتماعی، تأثیری در میزان دیه ندارد و حتی میان کودک و بزرگسال در دیه و ارث فرقی نیست. حقوق کودک حتی قبل از بدو تولد مورد توجه خاص شارع مقدس اسلام بوده و روابط حقوقی کودک به اقتضای نیازهای او، تنظیم و تدوین گردیده است. ازاین رو در جهت پیشرفت هر چه بیشتر حقوق کودک، توجه به نگاه جامع و دقیق حقوقی و فقهی، امری ضروری و از اهمیت زیادی برخوردار است

در حقوق ایران، اگرچه قانون گذار وضعیت اهدای جنین را به روشنی بیان ننموده، ولی نویسندگان فقهی و حقوقی و مراجع معظم تقلید در مقام پاسخ به استفتائات، دیدگاه های خویش را ابراز داشته اند. ولی یک نگاه اجمالی به این ادبیات تحقیق و اظهارنظرها حاکی از اختلاف نظر فاحش است. در این خصوص پرسش های متعددی مطرح است. اصلی ترین سوال این است

که حقوق مالی این کودکان چیست؟ چه نوع رابطه حقوقی فی مابین گامت، زیگوت و جنین و تولیدکنندگان آنها وجود دارد. آیا اصولاً آنها اصل محسوب می شوند یا همانند دیگر اعضا و جوارح بدن تحت تصرف آنان می باشد و یا اساساً در حکم انسان بالقوه بوده و تابع احکام انسان بالقوه می باشد؟

هدف مهم تکنیک های رایج باروری کمکی، تولید فرزند است. بنابراین تعیین سرنوشت ایشان مهم ترین مساله و اهمیت اصلی این موضوع نیز می باشد. در حقوق ایران متأسفانه ابهامات زیادی در این خصوص وجود دارد.

یکی از پدیده های زین جامعه بشری صاحب فرزند شدن از طریق رحم جایگزین می باشد که طی آن بانوی صاحب رحم بطنه یا جنین فرد دیگری را در رحم خود حمل می کند و پس از طی دوران بارداری و زایمان، منتهی قرار دادی از پیش منعقد شده، نوزاد و حمل را به زوج صاحب گامت (یا جنین) تحویل می دهد. بررسی و تبیین حقوق مالی این گروه از کودکان باعث می شود تا قانون گذار با وضع قوانین جامع و مبتنی بر مصلحت واقعی جامعه و نیازهای این گروه از نوزادان و خانواده های وابسته، از بروز بسیاری مشکلات در آینده جلوگیری نماید.

در این نوشتار به مسائل اصلی حقوق مالی و وضعیت کودکان ناشی از اهدا جنین و رحم جایگزین که با پیشرفت دانش پزشکی و امکان درمان ناباروری و مسائل متعدد و پیچیده حقوقی را ایجاد نموده، پرداخته می شود از جمله این مسائل ارث است هم چنین در مورد نفقه کودک و اداره امور مالی این کودک بحث خواهد شد و سعی گردیده با حقوق کودک ناشی از باروری طبیعی نیز مقایسه صورت گیرد و تمامی مسائل در حوزه فقه و حقوق و استفاده از نظرات تمامی علما این دو علم استفاده گردد و اگر در این مورد رای وحدت رویه یا نظریه ی مشورتی وجود داشته باشد مورد استفاده قرار گیرد.

نوشته حاضر کوششی در جهت توجیه لزوم تحقیق همه جانبه و گسترده و نمایش ضرورت دخالت مراجع قانون گذاری می باشد. آنچه در ادبیات تحقیق و نظریه پردازی های کشورما مورد توجه قرار گرفته بخش ناچیزی از انبوه مسائل و پرسشهای ناشی از استعمال روش های ناباروری کمکی

در تولید مثل انسان است. همچنین اندک قوانین و مطالعات صورت گرفته در موضوع گاهی قابل توجه به گشایش فضای جدید جهت بسط موضوع نبوده، خود چه بسا منجر به سردرگمی، صدور آرا متعارض و حتی سواستفاده از این فناوری می شود و طرح های پیشنهادی به منظور قانون گذاری، تنها بخش بسیار ناچیزی از مطالبات جامعه پزشکان و بیماران و واقعیتهای موجود را در نظر گرفته است و لازم است با دید جامع نگر تنظیم شود.